

Voordracht van Jim Cloos: de actiemiddelen van het GBVB (Luxemburg, 30 november 2006)

Copyright: (c) Translation Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)
All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.
Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:
http://www.cvce.eu/obj/voordracht_van_jim_cloos_de_actiemiddelen_van_het_gbv_b_luxemburg_30_november_2006-nl-e21e1f3f-14d9-43b4-a0c4-b4992cc77a82.html

Last updated: 05/07/2016

Voordracht van Jim Cloos: de actiemiddelen van het GBVB (Luxemburg, 30 november 2006)

[Jim Cloos] Graag wil ik u enige uitleg geven over de middelen. Het buitenlandse beleid van een land of een organisatie als de Europese Unie kan niet zonder de nodige middelen. Zoals ik in het begin al zei, heeft het de Europese Unie of de Gemeenschap nooit aan financiële middelen ontbroken. Neem nu „rubriek 4”, zoals dat in het begrotingsjargon heet. Daarin zit zeg maar de externe economische steun. Tel daar het EOF bij op, het Europees Ontwikkelingsfonds, dat eigenlijk buiten de begroting valt, maar goed, dat maakt nu even niet uit, en je komt op een bedrag van ongeveer 7 miljard euro per jaar uit. Dat is toch niet niks. Als je ook nog eens rekening houdt met de bilaterale steun van de lidstaten, dan zit je zelfs nog tien keer zo hoog. Je moet dat allemaal natuurlijk wel in perspectief plaatsen, maar toch.

Het precieze bedrag ontgaat me nu even, maar tussen 2002 en 2004 is er bijvoorbeeld ruim 4 miljard euro in de Balkan geïnvesteerd, nog los van de bijdrage van de EIB, waar de heer Maystadt u misschien wel iets over heeft verteld. We hebben het dus over substantiële bedragen. En toch is het nog niet genoeg. De laatste tijd, en daar wil ik even een paar minuten bij stilstaan, hebben we verschillende crisisbeheersingsinstrumenten in het leven geroepen. Het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en het gemeenschappelijke defensiebeleid – ik weet nu al dat die vraag me straks wordt gesteld, dus ik zeg het meteen maar – zijn niet bedoeld om de NAVO het gras voor de voeten weg te maaien. Beide beleidsterreinen draaien vooral om crisisbeheersing. Ik weet niet in hoeverre u bekend bent met de geschiedenis van de WEU, maar in het EU-verdrag zijn de vermaarde Petersbergtaken opgenomen. Die taken hebben zeg maar betrekking op *peace-keeping*, *peace-making*, evacuaties in geval van crises en meer van dat soort activiteiten. Daar komt het in essentie allemaal op neer.

Voor het defensiebeleid worden zowel civiele als militaire middelen ingezet. Hierin schuilt meteen ook het verschil met de NAVO, die zich niet met civiele crisisbeheersing bezighoudt. We zijn nu bezig om dat allemaal op poten te zetten. Ik had het daarstraks over de *Headline Goal* voor de soldaten. Iets vergelijkbaars bestaat ook voor onze civiele activiteiten. Hiermee doel ik op de inzet van politie en rechters. Straks zal ik een paar voorbeelden noemen van het uitzenden van rechters naar andere landen. We werken nu aan het concept van de *battlegroups*. Dit houdt in dat de lidstaten individueel of bijvoorbeeld met z'n tweeën, drieën of vieren *battlegroups* van ongeveer 1.500 volledig uitgeruste soldaten ter beschikking van Europa stellen om zo nodig meteen te worden ingezet, compleet met alle nodige communicatieapparatuur, vervoersmiddelen en ga zo maar door. Die vervoerscapaciteit stuit nu nog op enkele problemen. We komen nu nog tekort, maar goed, daar wordt aan gewerkt.

Dat wordt nu dus allemaal opgezet. Wellicht nog belangrijker om te weten is dat we niet alleen de nodige structuren en capaciteit hebben opgebouwd, maar ook al tot actie zijn overgegaan en verschillende operaties hebben gelanceerd. De eerste dateert uit 2003. Het betreft een politie-operatie ter vervanging van een missie van de NAVO... van de VN, pardon, een politiemissie van de VN in Bosnië-Herzegovina. De Unie is daar naartoe gegaan. Er zijn nu nog steeds ruim 500 politieagenten aanwezig om de situatie te beheren en de lokale politie te ondersteunen en op te leiden. Het zijn kleinschalige acties, maar daarom niet minder belangrijk. Sindsdien hebben we in drie jaar tijd nog zo'n vijftien andere operaties ondernomen.

Ik zal die operaties hier niet allemaal vermelden. U kunt ze zelf terugvinden op de website van de Raad. Wel wil ik even stilstaan bij de drie doelen die we met deze operaties nastreven. Het eerste is de begeleiding van vredesprocessen. Ik zal hier twee voorbeelden van noemen. Bosnië, om te beginnen. Naast de politiemissie die ik net al aanstipte zijn we ook een militaire operatie begonnen in Bosnië, met ruim 6.000 soldaten. Het betreft een operatie die we hebben overgenomen van de NAVO. Deze operatie draagt de naam „ALTHEA” en is cruciaal voor het toezicht op de uitvoering van het verdrag van Dayton uit 1995.

Het tweede voorbeeld is het veelbesproken vredesakkoord tussen de rebellen van Atjeh en de regering van Indonesië. Dit akkoord beëindigt een conflict tussen Atjeh, een provincie in het noord-westen van Indonesië, en Jakarta, waarbij tienduizenden doden zijn gevallen. Deze strijd is in Europa niet zo bekend, maar heeft toch ruim dertig jaar gewoed. De voormalige Finse president Ahtisaari heeft zich op een gegeven moment opgeworpen als bemiddelaar. Na enige tijd kwam hij bij Solana langs met de mededeling dat hij dicht bij

een akkoord dacht te zijn, maar daar wel binnen een maand een waarnemingsmissie voor nodig zou hebben. Dat is toen geregeld. Samen met de ASEAN-landen hebben we in augustus in drie weken tijd een operatie van 250 waarnemers op touw gezet.

Deze operatie loopt gesmeerd en het akkoord houdt stand. Dit enorme succes krijgt mijns inziens veel te weinig aandacht. In vergelijking met wat de Amerikanen doen, die ik weet niet hoeveel duizenden soldaten op pad sturen, stelt het natuurlijk niet veel voor, maar het resultaat is er niet minder om. Ik kan u verzekeren dat er sindsdien in dat deel van de wereld met heel andere ogen naar de Europese Unie wordt gekeken. Dankzij deze relatief kleine operatie zijn onze betrekkingen met Indonesië in een gigantische stroomversnelling gekomen. Van dit soort begeleiding van vredesprocessen zijn nog wel meer voorbeelden te noemen.

Onze tweede doelstelling met dergelijke operaties is het bezweren van ernstige crisissituaties. Ik zal opnieuw twee voorbeelden noemen. Het eerste is een operatie onder de naam „Concordia”, met slechts vijftot zeshonderd soldaten, dus helemaal niet duur, in Macedonië – of moet ik zeggen de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, want door onze Griekse bondgenoten ligt het allemaal een beetje ingewikkeld. In ieder geval zijn we daar dus heengegaan. Dankzij deze operatie, waarbij we nauw hebben samengewerkt met de NAVO en we ook speciale afspraken met de NAVO hebben gemaakt die ik nu maar even laat voor wat ze zijn, kon er een burgeroorlog in dit land worden vermeden. Hierdoor wordt er trouwens ook bijna niet over gesproken. Deze operatie heeft de Europese Gemeenschap en de Europeanen in het bijzonder veel minder gekost dan bij een burgeroorlog het geval zou zijn geweest. Dit is een goed voorbeeld van wat we kunnen betekenen.

Het tweede voorbeeld dat ik wil aanhalen is de operatie „Artemis” in de Democratische Republiek Congo in 2003. Kofi Annan heeft toen een klemmend beroep gedaan op Jacques Chirac en Javier Solana. Er liep al een operatie van de VN in Congo, zij het vooral toegespitst op het oosten, op de regio rond Bunia. De VN kon de situatie niet meer de baas en vreesde het ergste. Zelfs genocide werd niet uitgesloten. Kofi Annan vroeg Chirac en Solana om in te grijpen en de VN te helpen om weer orde op zaken te stellen. In afwachting stuurde de VN alvast versterkingen en werd er een nieuw mandaat afgegeven onder de naam MONUC. Deze cruciale operatie loopt nog steeds en is hoofdzakelijk door de Fransen opgezet, onder Europese vlag. Dit laatste is erg belangrijk, omdat de Fransen het vanwege hun politieke strubbelingen met Uganda, Rwanda en andere landen niet op eigen houtje hadden kunnen opknappen. De buurlanden moesten het spel wel meespelen.

Het Europese karakter van deze operatie heeft dus veel geholpen. Zo konden naast de Fransen bijvoorbeeld ook de Zweden en de Engelsen erbij betrokken worden. In totaal zijn er zo’n 2.000 soldaten heengestuurd voor een periode van zes maanden. Het uitgangspunt was namelijk dat we niet zouden blijven. In die zes maanden hebben we de situatie gestabiliseerd, Bangladeshese troepen samengesteld voor de VN en in New York onderhandeld over een ruimer militair mandaat voor de VN in Congo. Vervolgens hebben we ons uit het gebied teruggetrokken, al blijven we ook nu nog nauw bij de situatie betrokken. Zo weet u ongetwijfeld dat er nog een tweede operatie heeft plaatsgevonden, onder Duits commando ditmaal, met soldaten uit Polen, Frankrijk en Spanje. Die operatie, die nu afloopt, was bedoeld om de verkiezingen in goede banen te leiden. De situatie is nog altijd niet echt stabiel te noemen, maar in ieder geval heeft het land voor het eerst echte verkiezingen kunnen houden en staan de zaken er mede dankzij ons nu wat beter voor.

Natuurlijk zijn we ook buiten deze operaties actief. Zo is de Commissie op haar manier druk in de weer om doorbraken te forceren. Het is ook belangrijk om dat allemaal als één geheel te zien. Ik wijs er vaak op dat de BVDB-activiteiten, zoals ook in de begroting onder de rubriek voor het GBVB is te zien, op dit moment slechts 102 miljoen euro kosten. Een peulenschil, dus. Volgend jaar wordt dat 150 miljoen, het jaar daarna 200 of 300, maar het blijft een kleinigheid in vergelijking met de totale begroting van de EU.

Ook zeg ik vaak dat de externe economische steun nog geen 1% van de EU-middelen voorstelt, maar die minder dan 1% het wel mogelijk maakt om de resterende 99% beter te besteden. Hoe ik daarbij kom? Met een politiek notoir instabiel land drijf je geen handel. Met een land in burgeroorlog drijf je geen handel. Je beperkt je dan tot wat we tientallen jaren lang hebben gedaan, namelijk miljarden en miljarden in bodemloze

putten storten. Zo kijk ik er tegenaan. Wat we nu doen is... zeg maar de ontbrekende schakel aanbrengen, een extra pijl leggen op de boog van de Europese interventiemiddelen. En ik geloof dat we daar aardig goed in slagen.

Het derde doel van onze operaties is wat in het Engels *nation-building* wordt genoemd. Dit komt erop neer dat we politieopleidingen verzorgen, zoals nu in Palestina. Overigens ben ik net in verband met de begeleiding van vredesprocessen nog vergeten te vermelden dat we – en daaruit blijkt maar hoe belangrijk details kunnen zijn – in Rafat een grensovergang hebben geopend tussen het Palestijnse grondgebied en Egypte, zodat de Palestijnen de Gaza-strook weer kunnen verlaten, iets wat ze jarenlang vrijwel niet meer konden. Europa heeft waarnemers gestuurd om alles in de gaten te houden. Een uiterst complexe situatie, één van de vele, maar wel weer een goed voorbeeld van de praktische bijdrage die de EU kan leveren.

Maar goed, terug naar de *nation-building*. Wat doen we precies? We geven bijvoorbeeld de politie in Bosnië diverse opleidingen. Ook hebben we een klein team voor een paar maanden naar Georgië gestuurd om te helpen bij het opbouwen van een goed werkend rechtssysteem. Ik kan nog vele andere voorbeelden noemen... Tevens houden we ons bezig met het hervormen van de veiligheidssector in Congo en andere landen. Allemaal concrete zaken, dus, die mijns inziens onvoldoende aandacht krijgen en wat ondergesneeuwd worden door alle andere onderdelen van het externe optreden van de Europese Unie.